

Fordele ved at have en bibliotekar ansat på uddannelsesinstitutioner

ODENSE
KATEDRAL-
SKOLE

Uddannelsesbibliotekar Mette Solberg Tamborg

Hvilke kompetencer arbejder du med at udvikle hos eleverne og hvordan?

Groft sagt har eleverne ingen forfærdigheder i forhold til informations-søgning og kildehåndtering, når de starter. En god del af dem ved heller ikke, hvad et folkebibliotek er. Så jeg gør et stort nummer ud af bibliotekstanken. At få dem til at forstå det fantastiske i, at der ligger en masse information gratis til rådighed derude, og at man kan låne det og aflevere det tilbage. Hvis de selv søger efter noget på nettet, så er det sådan nogle raske quick-and-dirty-søgninger, der ofte ikke er helt holdbare, fordi de ikke ved, hvordan man søger. Jeg skal få deres øjne op for, at der ligger en hel verden af information derude, som de ikke lige kan finde med sådan en søgning.

Vi kører efter en progressionsplan, hvor eleverne først lærer, hvad et bibliotek er, og hvordan man bruger skolens bibliotek og folkebiblioteket. De skal lære, at man skal søge

viden, og de lærer at bruge litteratur til deres opgaver. Jeg underviser i informationssøgning og i, hvordan laver man litteraturlister og litteraturhenvisninger grundigt. Siden lærer jeg dem om kildekritik, og om hvordan man undgår at blive snydt på nettet. Jeg fokuserer mest på elektroniske kilder i den forbindelse, for det er min opfattelse, at den del ikke falder ind under et af deres fag. Og på elevernes sidste år underviser jeg igen i informationssøgning – her ser vi på, hvad kan man få af materialer fra resten af landet. F.eks. hvad man kan få af videnskabelige artikler fra Statsbiblioteket, bibliotek.dk osv. Vi udvider hele tiden cirklen, så de er forberedt på, at når man kommer på en videregående uddannelse, skal man også søge og angive materialer.

Hvordan sker det konkret?

Den undervisning, jeg giver, er bestemt ovenfra, dvs. at det ikke er noget, jeg planlægger eller skal bede

lærerne om at byde ind med. Så vidt muligt får jeg mine egne timer, og det er ledelsen, der laver det planlægningsarbejde. Så det prioriteres fra skolens side, og lærerne har en forståelse af, at jeg gør noget for deres elever, som de ikke selv nødvendigvis kan tilbyde, og som gavner eleverne.

”METTE ER RIGTIG GOD TIL AT RÅDGIVE OS OM LITTERATURSØGNING OG SNAKKE MED OS ELEVER OM, HVAD VI SYNES, DER ER SVÆRT. HUN HAR VÆRET EN STOR HJÆLP FOR MIG OG MINE KLASSEKAMMERATER I VORES SKRIVEPROCES BAG DE STØRRE OPGAVER SOM SRO I OG SRP I GYMNASIET.” ANDREAS, ELEV I 3. G

Jeg introducerer eleverne til feltet, så arbejder de selv med det i undervisningen, og til sidst samler vi op. I 3. g giver jeg f.eks. en introduktion til nogle værktøjer, og så søger de på det emne, de har tænkt sig at arbejde med i deres store skriftlige opgave. Så kan de se, om deres emner overhovedet kan bære, om de har overset nogle væsentlige artikler osv. Det betyder også, at når de har personlig lærervejledning i forbindelse med de store opgaver, så holder jeg og min kollega i bogkælderens åbent, så eleverne kan gå direkte ned og få hjælp til at finde materiale. Jeg stikker ikke materiale i hånden på dem, men vi taler om, hvor de skal søge henne, og så søger eleven selv, og vi taler om det fundne. Så jeg prøver hele tiden at bygge ovenpå det, de har lært.

Mette Solberg Tamborg har sørget for at indrette biblioteket til et rart værested med studiepladser.

Fordele ved at have en bibliotekar ansat på uddannelsesinstitutioner

ODENSE
KATEDRAL-
SKOLE

Hvilken udvikling oplever du hos eleverne, når de har gennemgået et forløb hos dig?

Jeg synes, at der sker en udvikling. Med tiden kommer de og siger, at de har søgt i den og den database og ikke fundet noget, og hvad gør de så. Og så er vi allerede nået et skridt. For så ved de, at der er nogle forskellige trin i at kunne søge. Og jo længere vi når i deres uddannelse, jo større forståelse får de for, at der er forskellige veje at gå for at få sine materialer. Og også en forståelse for, at man har brug for materialer og f.eks. ikke kan skrive en stor skriftlig opgave uden.

Hvordan arbejder du med at nå alle elever og ikke kun dem, der kommer fra et hjem med bogreol?

Det hele beror på samarbejdet med lærerne. Nogen gange sender lærerne elever ned, der har brug for særlig hjælp. Så stiller jeg ikke samme krav, men strækker servicen. Sådan skal det være, for elevernes forudsætninger er forskellige. Læsevejlederne kan også komme ned med nogle elever, der måske har særlig brug for at øve noget, og så går jeg samlingen igennem med dem og finder to bøger, der ikke er

for tunge eller for tykke, og så kan de komme tilbage og låne flere senere.

Hvordan indgår du ellers i skolens arbejde og lærernes forberedelse?

Jeg er også lærernes bibliotekar. Så når der er noget, de ikke kan finde, kommer de til mig. Jeg forsøger at slå et slag for at være et sted, hvor man også søger frilæsningsager. Til når lærerne eller eleverne skal på ferie f.eks. Jeg prøver at købe en masse ny dansk litteratur. Hos mig er der ikke bøder, for det meste kommer jo hjem igen.

Jeg prøver også at være en del af skolens og undervisningens dagligdag. Når der f.eks. mangler festvagter, så melder jeg mig, og jeg står gerne post til idrætsdag osv. Engang imellem læser jeg også et digt højt for eleverne på vores ugentlige morgensamlinger, når jeg synes, at de trænger til noget poesi. Så jeg forsøger at gøre mig bemærket, så eleverne ved, at de kan komme og få hjælp. Og så har jeg indrettet biblioteket til et værested med studiepladser. Der er eleverne helt stille af sig selv. Og så har vi fået en meget lang sofa, så de har rigtig

meget lyst til at være der, og da der skulle skrives stor skriftlig opgave, brugte eleverne bibliotekets faciliteter som mødelokaler fra morgen til aften.

Indgår du/jeres uddannelse i samarbejder med andre institutioner, og hvad samarbejder I om?

Vi har ikke nok samarbejde. I forbindelse med at jeg skal på orlov, har skolen købt sig til en vikar, der er bibliotekar på Hovedbiblioteket i Odense, der ligger tæt på. Og Hovedbiblioteket og jeg skriver indimellem sammen om, hvad der rører sig for eleverne lige nu, f.eks. ved store skriftlige opgaver. Og nogen gange spørger jeg, om vi kan låne noget særligt af dem osv. Derudover bruger Hovedbiblioteket mig som kanal til at sprede budskabet om foredrag osv. Vi skal have udvidet samarbejdet, eksempelvis vil jeg gerne tage eleverne med på besøg på Hovedbiblioteket, for nogen gange kan den korte afstand synes helt uoverkommelig for eleverne. Vi har også et lille samarbejde med Rigsarkivet, som er vores nabo, i forbindelse med 'Forskningens Døgn'. Der har vi en gruppe elever med ovre at kigge i arkivets kilder, og eleverne forsøger at løse en kriminalsag.

“... JEG GØR ET STORT NUMMER UD AF BIBLIOTEKSTANKEN. AT FÅ DEM TIL AT FORSTÅ DET FANTASTISKE I, AT DER LIGGER EN MASSE INFORMATION GRATIS TIL RÅDIGHED DERUDE...”

METTE SOLBERG TAMBORG

Fordele ved at have en bibliotekar ansat på uddannelsesinstitutioner

ODENSE
KATEDRAL-
SKOLE

Lærer Mette Bruun Bærholm Frikke

Hvordan gør du og dine elever brug af bibliotekarens kompetencer?

Vi bruger bibliotekarens kompetencer i forhold til litteratursøgning ved større skriftlige opgaver og andre fællesfaglige forløb. Vi kan også spørge Mette om, hvilke materialer der er relevante i forhold til et specifikt emne eller forløb, vi skal i gang med.

Hvordan ser du sammenhængen mellem bibliotekarens opgaver og dit eget fag?

Som underviser tager vi os af undervisning og af vejledning i forhold til opgaveskrivning. Bibliotekarens rolle er alt det, der ligger uden om. Bibliotekaren er især vigtig at have, når eleverne skriver opgaver, for vi har som lærere ikke i vejledningssituationen mulighed

for at finde materialer sammen med eleverne. Det er virkelig vigtigt at have et sted at kunne sende eleverne videre til, hvor man ved, at de får kvalificeret hjælp til at komme videre med deres opgave.

Hvordan giver det mening for dig at have adgang til en bibliotekar på jeres uddannelsesinstitution?

Det, at bibliotekaren løbende bygger oven på elevernes forståelse af informationssøgning gør noget for den daglige omgang med kilder og søgninger. Der kan man henvise eleverne til det, de har lært om kilder. Jeg synes helt klart, at eleverne får noget ud af at have en bibliotekar til rådighed, og de mange elever, som bruger biblioteket, får virkelig noget ud af det og

er glade for at komme på biblioteket. Ikke bare i faglig sammenhæng, men også fordi det er et rum til fordybelse. Vores bibliotek er lige genåbnet efter renovering, og 3. g'erne, der er de eneste, der kan huske, hvordan det er at have et bibliotek på skolen, er helt ekstatiske over, at de har fået det rum tilbage. Det er fantastisk.

“DET ER VIRKELIG VIGTIGT AT HAVE ET STED AT KUNNE SENDE ELEVERNE VIDERE TIL, HVOR MAN VED, AT DE FÅR KVALIFICERET HJÆLP TIL AT KOMME VIDERE MED DERES OPGAVER.”

Pædagogisk leder Janne Toftgaard

Hvorfor prioriterer I at have en bibliotekar ansat hos jer?

Almindelsen handler også om at se og være omkring bøger og opdage den viden, der er i bøger. For ikke at have et dødt bibliotek, synes vi, at det er vigtigt at have en formidler af bøgerne.

Hvilken rolle spiller bibliotekaren i forhold til at understøtte udviklingen af informationskompetencer m.v.?

Vi har lavet en progressionsplan for informationssøgning og digital dannelse, og det er et helt fast programpunkt, at Mette kommer ind i de enkelte klasser på et tidspunkt, der er hensigtsmæssigt i forhold til elevernes større skriftlige opgaver. Det har den store fordel, at eleverne kender Mette, og at de forbinder hende med informationssøgning og

bøger. Så de ved, hvor de skal gå hen, når de skal have hjælp. Lærerne kan overlade undervisningen i de generelle informationssøgningskompetencer til Mette og selv koncentrere sig om det fagfaglige. Der sker sådan en fin vekselvirkning. Hvis lærerne vil have en særlig introduktion til noget, så tænker Mette det ind i sine forløb.

Har biblioteket/bibliotekaren betydning for studiemiljøet og fastholdelse af svage elever?

Helt bestemt. Biblioteket er lige blevet genåbnet efter næsten halvandet års renovering, fordi vi prioriterer det meget. Eleverne kan rigtig godt lide biblioteket og sætter sig derind og laver gruppearbejde. Og så sker der indimellem det, at de finder ud af, at de mangler noget materiale, og så er det nemt at spørge Mette.

Hvad synes du, er den største konkrete gevinst ved at prioritere at have en bibliotekar ansat?

Synliggørelsen af bøgerne og inddragelsen af bøgerne i dagligdagen og i forhold til elevernes studiekompetencer er en stor gevinst. Og så er elevernes faglige progression i forhold til informationssøgning også væsentlig.

Har du et råd til andre uddannelsesledere, der overvejer at ansætte bibliotekarer?

Det er som minimum vigtigt at indtænke en bibliotekar i undervisningen, så eleverne får det indspark. Nogle steder kan man booke en bibliotekar osv. Men jeg tror, at eleverne skal have en bibliotekar helt tæt på for at kunne gøre bedst brug af de kompetencer i dagligdagen.